

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 1, 2012

Frivillig beredskap

**Den rettferdiges
kamp**

**Ungdom syns
politikk er gøy**

Beredskapsproffen

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 1, 2012. Årgang 72

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund

E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Øystein Sassebo Bryhni,
Tine Solberg Johansen, Kristine
Lindberg, Sissel Fantoft, Eivor
Eriksen, Linn Stalsberg, Erik Sundt,
Anne Håskoll Haugen, Kjetil Østnor,
David Berga, Hilde Jørgensen,
Torunn Aaslund, Lisa Andersen,
Are Stranden, Christina Johnsen,
Per Ragnar Møkleby, Jan Egil
Fimreite, Bjørn Rønholdt

Grafisk utforming: Heydays.no

Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund

Opplag dette nummer: 35 026

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 17. februar

Signerte artikler gir ikke nødvendig-
vis uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt
oss på telefon 22 03 77 00, eller
besøk oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Foto: Kjetil Østnor

Foto: Erik Sundt

Foto: Eivor Eriksen

Innhold

AKTUELT

4 Vår by – historien til en asylsøker

6 Liv Tørres på reise i Gaza

VIS SOLIDARITET

8 Karl Eldar Evangs engasjement for papirløse

11 Returavtale med Etiopia

12 Colombia: Med hampsko og lappete bukser

UNGDOM

14 Hilde Jørgensen: Solidaritetsfareren

FOLK FORANDER VERDEN

16 1. mai

TEMA FRIVILLIG BEREDSKAP

19 Norsk Folkehjelp Hadeland: Etter Utøya

22 Ørjan N. Karlsson: Proff i beredskap

24 Snøskred: Ren skjær flaks

26 Årdal: Folkehjelpsbygda

30 Selvmord: På liv og død

LEDER

Fokus på beredskap

MANGE I NORSK FOLKEHJELP ble sterkt berørt av hendelsene i fjor sommer. I dette nummeret av Appell, kan dere lese om lokallaget på Hadeland, som gjorde en heltemodig innsats på Utøya og som mistet en kjær kollega og mor. Laget er aktivt som aldri før og gleder seg over mange nye medlemmer.

Vi har tidligere i Appell fortalt om opplevelsene til generalsekretær Liv Tørres, som var i regjeringskvartalet da bomben gikk av og våre frivillige sanitetsmannskaper som bidro i redningsarbeidet som pågikk i Utvika. Norsk Folkehjelps tilknytning til arbeiderbevegelsen gjorde også at mange, både sentralt og lokalt, opplevde å miste nære venner og samarbeidspartnere.

Etter den 22. juli ble alle opptatt av hvordan den nasjonale og den lokale beredskapen fungerer i Norge og alle fylker og kommuner er i gang med å gjennomgå sine lokale beredskapsplaner.

Norsk Folkehjelp har mannskaper og kompetanse til å være en viktig del av beredskapen. Det er først og fremst lokalt at Norsk Folkehjelps frivillige sanitetsmannskaper har en rolle og det er viktig at de tidlig kommer i dialog med kommunene og fylkesmannen for å vise hva de har av ressurser og hva de kan bidra med.

I arbeidet med å styrke beredskapen i Norge, må også den frivillige redningstjenesten styrkes. Myndighetene må bidra med langt mer midler enn i dag og det må enes om arbeidslivsregler som gjør det mulig for mannskapene å delta i aksjoner i arbeidstiden, uten å tape penger på det.

Torunn Aaslund
Redaktør

FORSIDEBILDE

BEREDSKAP: Norsk Folkehjelps lokallag på Hadeland har en tøff høst bak seg, men har også erfart et unikt felleskap seg imellom.

FOTO: Eivor Eriksen

En reise i Vår By

TEKST OG FOTO Kristine Lindberg

– Nå er jeg endelig ved målet. Reisen har vært lang, og jeg har hatt en vanskelig ferd som nesten kostet meg livet. Jeg håper jeg snart kommer i kontakt med min familie, jeg har ikke sett dem på over ett år – hvordan vil egentlig livet mitt bli i denne nye byen?

HVEM ER EGENTLIG denne asylsøkeren som vi så ofte hører om i avisoverskriftene og fra politikermunn? Hvorfor er han egentlig her, og hva vil han egentlig? Hans bakgrunn og virkelighet er så fjern fra min egen norske trygge hverdag, og vanskelig å begripe. Men allikevel en del av mitt samfunn – som asylmottaket i kommunen, i politikerdebatten på tv, eller som mennesker som har blitt en naturlig del av bybildet.

I ANDRES SKO

Med et kart i hånden og mp3-spiller i øret, sitter jeg på en benk i Botanisk hage

Vicky Lendvay har satt seg ned utenfor en butikk på Grønland for å høre på historien til Salomon

«I motsetning til et tradisjonelt teater, tar vi gjennom dette prosjektet deltageren med på en reise hvor de selv blir en del av historien. De får kjenne på litt av den usikkerheten ved det å være på flukt og må ta vanskelige avgjørelser underveis.»

og ser ut over min by. Jeg får bli kjent med Salomon fra Afghanistan. Han sitter på den samme benken som meg, og beskriver de samme omgivelsene som jeg ser rundt meg – men ut fra et helt annet ståsted. Minner fra hans gamle by, Kabul, blander seg med inntrykkene fra bybildet han ser framfor seg: Bygårdene på Tøyen. Postgirobygget. Plaza. Han har nettopp kommet til Norge som flyktning, og skal søke asyl. Mens han forteller sin historie, ledes jeg gjennom byen, og får stoppe opp ved steder som jeg tidligere bare har gått forbi. Jeg går i fotsporene til Salomon, og får i løpet av reisen ta del i opplevelsen av å være på flukt, alene. Befinne seg i en eksistenskrise, føle på en ventetid fylt med usikkerhet, og ikke minst forventningene til det å komme til et nytt land.

Med midler fra Ekstrastiftelsen startet Norsk Folkehjelp opp prosjektet «Vår by» i januar 2012.

– Vi ønsker først og fremst å tilby dette konseptet til arbeidsplasser og fagforeninger, ikke minst for å øke forståelsen og toleransen for minoriteter i arbeidslivet. Metoden er også svært aktuell for skoleklasser og studenter, og kan med fordel supplere samfunnsrelaterte fag, religion og livssyn, sier prosjektleder Birgit Misfjord i Norsk Folkehjelp.

Fredag 26. januar fikk flere prøve seg på reise i vår by, deriblant representanter fra Oslo Politidistrikt, Ekstrastiftelsen og frivillige i ulike organisasjoner, deriblant Norsk Folkehjelp. I tillegg deltok HR-rådgiver i Krefthforeningen, Vicky Lendvay.

– Dette var en veldig sterk opplevelse, nesten litt vondt og slitsomt på en og samme tid, og utrolig lærerikt, sier Vicky, som nettopp har kommet tilbake fra sin reise. – Denne reisen med Salomon gikk rett til hjertet, det kunne vært hvem som

helst, og vi vet liksom om det, men så vet vi det ikke allikevel. Man mister bildet av enkeltskjebnene, hvor stereotypiene av en flyktning eller asylsøker blir dominerende, reflekterer Vicky, som ønsker å benytte metoden som en del av arbeidet med å gjøre sin egen organisasjon mer mangfoldig og inkluderende.

UTFORDRE HOLDNINGER

SSBs siste levekårsundersøkelse viser at nesten halvparten av personer med innvandrerbakgrunn oppgir at de har blitt diskriminert på ett eller flere samfunnsområder.

– Dette dreier seg om holdninger og menneskesyn, og er en av vår tids viktigste verdisaker. Man trenger teori for å tilegne seg kunnskap, men praksis er vel så viktig, sier Birgit, og forteller at målet med dette prosjektet er først og fremst å skape større forståelse og respekt for asylsøkeres og flykningers historier og hverdag.

– I motsetning til et tradisjonelt teater, tar vi gjennom dette prosjektet deltageren med på en reise hvor de selv blir en del av historien. De får kjenne på litt av den usikkerheten ved det å være på flukt, og må ta vanskelige avgjørelser underveis. Vi tror slike opplevelser kan bidra til å gjøre det fremmede mer gjenkjennelig, og at du som person kanskje får litt andre perspektiver på asylsøkere og flyktninger, sier Birgit Misfjord.

VENTETID

Reisen er snart slutt, og i løpet av disse par timene har jeg blitt overrasket, engstelig, glad, lei meg og berørt. Jeg sitter på nest siste post, inne på et trangt lite og upersonlig rom. Salomons lave men intense stemme på øret forteller:

– Dette er asylmottaket. Vi bor fem stykker på hvert rom. Bak hver dør minst

fem mennesker. Det er alltid bråk, folk sloss hver dag. Nesten ingen får lov til å jobbe, ingen får lov til å gå på skole. Norge er snart det eneste landet i verden som nekter folk å jobbe mens man venter på opphold. Så godt som alle har mistet familiemedlemmer, mer enn halvparten av alle som bor her har blitt torturert ...

Han spør hvor lenge jeg skal være her. Selv har han ventet i nesten tre år. Uten mulighet til å skape noe, jobbe eller bidra med noe annet av verdi enn å holde redselen for å miste seg selv underveis på avstand.

Reisen avsluttes mens jeg igjen skuer ut over min by. Salomon har endelig fått et svar, og vi som deltok har gjennom møtet med han fått mange nye tanker.

ØKT KUNNSKAP OG ENGASJEMENT HOS FRIVILLIGE

Norsk Folkehjelps Solidaritets-ungdom ønsker å bruke metoden i eget nettverk.

– For meg var deltakelsen i «Vår by» en veldig lærerik og sterk opplevelse. Det var en øyeåpner for meg. Jeg fikk mye større forståelse og kunnskap om flyktingers vanskelige virkelighet. Prosjektet stimulerte meg både følelsesmessig og intellektuelt, men også mitt engasjement for arbeidet vi gjør for papirløse og asylsøkere i vårt lokallag på Bislett ble tydelig styrket, sier frivillig i Norsk Folkehjelp Ungdom, Joakim L. Lossius, som legger til:

– Jeg håper at alle medlemmene i vårt lokallag får mulighet til å delta i dette prosjektet. Jeg syns prosjektet gir informasjon om og gjenforteller mange menneskers virkelighet på en levende måte. Dette kan være et veldig nyttig verktøy for oss som lokallag for å tilegne oss informasjon om flyktninger, pleie vårt engasjement og få økt forståelse for hvor viktig det er at vi fortsetter med arbeidet for en bedre asyl- og integreringspolitikk.

Fikk se blokaden av Gazastripen med egne øyne

Under besøket på Gazastripen nylig fikk Liv Tørres se hvordan blokaden gjør livet vanskelig for Gazas befolkning, men også hvordan folk gjør det de kan for å overleve.

TEKST OG FOTO Kjetil Østnor, stedlig representant for Norsk Folkehjelp i Palestina

BLOKADEN ER EN kollektiv avstraffelse av Gazas befolkning på 1,6 millioner og et brudd på internasjonal lov. På tross av visse lettelser etter Flotillaen i 2010 og den såkalte åpningen av Rafah-grensen til Egypt, fortsetter Israels blokade av Gazastripen.

TUNNELENE KOSTER LIV

Som en følge av blokaden av Gaza, har palestinerne gravd hundrevis av tunneler under grensen mellom Gaza og Egypt. Disse tunnelene har blitt Gazas livline og gjennom tunnelene kommer diesel til Gazas kraftverk, bygningsmaterialer og mat og klær. Arbeidet i tunnelene er imidlertid ekstremt farlig. Fra tid til annen rapporteres det om tunneler som kollapser. I tillegg bomber Israel tunnelene med jevne mellomrom. FNs kontor for koordinering av humanitære saker, OCHA rapporterer at 32 personer ble drept og 54 skadet i tunnellokaliseringen i 2011.

GAZA AVSKJÆRES FRA VESTBREDDEN OG DYTTES MOT EGYPT

I møte med FNs kontor for koordinering av humanitære saker, OCHA i Gaza, fikk Liv se hvordan så godt som alle krysningspunktene ut og inn av Gaza har blitt stengt de siste årene. Kun Erez, helt nord på Gazastripen er åpen for persontrafikk inn til Israel.

For Gazas befolkning er det grensen til Egypt over Rafah, helt sør i Gaza som er alternativet hvis de vil reise ut av Gazastripen. Det tar gjerne 12 timer å krysse inn til Egypt og krever tillatelse fra egyptiske myndigheter. Kun et par tusen i uka krysser dermed Rafah ut av Gaza. I mot-

setning til hva mange tror, er Rafah kun en grenseovergang for persontrafikk. Det kommer altså ingen varer inn i Gaza over Rafah. Varer må ta veien under grensen, gjennom tunnelen. I følge OCHA i Gaza tyder alt på at det er bevisst israelsk politikk å dytte Gazas kontakt mot Egypt og vanskeliggjøre all kontakt mellom Gaza og Vestbredden og dermed en palestinsk samling.

SJØBLOKADEN

I møte med fiskerne i Rafah fikk Liv Tørres også høre hvordan Israel siden januar 2009, har stoppet dem fra å fiske utenfor 3 nautiske mil (ca. 5 km). Dermed har fiskerne per i dag kun tilgang til 15 prosent av havet som de ifølge Osloavtalen skulle ha tilgang til (20 nautiske mil eller ca. 32 km). Sjøblokaden implementeres ved at israelske marine far-

tøyer skyter på fiskere som nærmer seg de 3 nautiske milene. En rekke fiskere har også blitt arrestert og fiskebåtene deres konfiskert. Sjøblokaden har hatt katastrofale følger for fiskernes fangst og dermed for deres inntekter og for Gazas evne til å fø seg selv. I tillegg er det umulig å eksportere eller importere varer sjøveien.

OPPFORDRING TIL DET INTERNASJONALE SAMFUNNET

Meldingen til Liv fra en rekke aktører er at det Gaza trenger, er ikke mer nødhjelp, men utvikling inkludert retten til å fiske, importere og eksportere fritt for dermed å kunne bygge opp en naturlig og sunn økonomi igjen. For at dette skal skje må blokaden oppheves og da må det internasjonale samfunnet legge et langt tøffere press på israelske myndigheter.

Liv Tørres ser ut over grensen mellom Gaza og Egypt i Rafah. I bakgrunnen kan man skimte en rekke telt som står over de mange tunnelene som er gravd under grensen.

FORDOMMER FORDUMMER

FORDOMMER FORDUMMER

– det handler om nyanser

TEKST Anne Håskoll Haugen FOTO Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp skal være synlige på FNs dag mot rasisme og diskriminering 21. mars. Bli med å markere dagen over hele landet, det er enklere enn du tror!

FNS DAG MOT rasisme og diskriminering er en dag som skal minne oss på at ikke alle blir behandlet likeverdig og at det er opp til deg og meg å ta opp kampen mot fordommer – hver dag. På denne dagen i 1960 ble 69 personer drept i Sør-Afrika mens de deltok i en fredelig protest mot apartheidregimet. Seks år senere bestemte FNs generalforsamling at dagen skulle markere kampen mot diskriminering, og organisasjoner over hele verden har arrangementer for å sette fokus på dette.

Norsk Folkehjelp har lang tradisjon med å jobbe for rettighetene til utsatte grupper i samfunnet, og vi skal være en tydelig stemme i debatten rundt rasisme og diskriminering; en debatt som er viktigere enn noen gang. Derfor bruker vi nå slagordet Fordommer Fordummer som overskrift på vårt anti-rasistiske arbeid, og opplever stor respons både fra medlemmer og andre som har fått øynene opp for denne siden av Norsk Folkehjelps arbeid. Under dette slagordet har det blitt arrangert seminarer, vi har hatt artikler på trykk i aviser og markert FNs dag mot rasisme og diskriminering

over hele landet. Fordommer Fordummer-kampanjen på Facebook ble lansert for to år siden og fikk over 15 000 fans på en måned. I dag følger over 22 000 mennesker oss på siden hvor vi legger ut daglige oppdateringer med linker til artikler, videoklipp og ord til ettertanke – alt for å bidra til å spre kunnskap og engasjement. Vi er stolte av å kunne rapportere at det i 2011 var over 20 lokallag som hadde aktiviteter på dette feltet og vi håper på at enda flere engasjerer seg i 2012.

Det er opp til deg og meg hva slags samfunn vi ønsker oss for fremtidens Norge. Derfor er dette en oppfordring til alle om å markere FNs dag mot rasisme og diskriminering 21. mars, for tydelig å vise at vi vil kjempe for et mangfoldig samfunn basert på likeverd. Vi har mange ideer til hva dere kan gjøre på vår nettside, og dere kan bestille klistremerker, buttons, t-skjorter og brosjyrer gratis fra hovedkontoret. Vi har også et ferdigskrevet avisinnlegg som kan tilpasses lokallaget. Ta kontakt med seksjon for flyktning og inkludering på bim@npaid.org for mer informasjon.

NYANSE = TOLERANSE!

Marker FNs dag mot rasisme og diskriminering – det er enklere enn du tror!

- Del ut Fordommer Fordummer klistremerker til alle du kjenner
- Verv ti nye fans til Facebook-siden
- Fest nyanse = toleranse-button på jakkeslaget
- Verv en Rasismefri Sone
- Heng opp plakater i byen din
- Bak boller og del ut sammen med Fordommer Fordummer-klistremerker
- Delta på Fordommer Fordummer-seminar i Bergen
- ... eller gjør det på DIN måte!

Sterk i sak – mild i form

TEKST Linn Stalsberg FOTO Erik Sundt

Psykolog Karl Eldar Evang er så aktiv for papirløses rettigheter på Facebook at mange mener han fortjener en journalistpris for å informere om og debattere denne gruppens begredelige livsvilkår.

– Vi ser mange tragiske tilfeller blant papirløse, men myndighetene nekter å diskutere dem, sier psykolog Karl Eldar Evang. Gjennom aktiv bruk av både sosiale og tradisjonelle medier vil han få folk til å se at rekken av tragiske enkelttilfeller handler om systemfeil.

«Vi ser mange tragiske tilfeller blant papirløse, men myndighetene nekter å diskutere dem, noe som er helt absurd, for på andre politiske felt diskuteres enkelttilfeller hele tiden.»

MEN KAN DETTE milde vesenet som rolig smiler seg gjennom folk i kaffekø på Majorstua virkelig være riktig person? Denne typen som er så fryktløs i debatter? Så sterk og urokkelig i kampen for papirløse flyktninger, utrettelig i arbeidet for å få deres situasjon på dagsorden. Sak etter sak deler han med sine 2000 Facebookvenner hver dag. Kan han som er så sterk i sak, virkelig være så myk i form?

– Hvis man oppfører seg skikkelig fungerer Facebook. Her får jeg forespørsler fra media om å snakke om papirløse. Jeg har kommet i dialog med politikere og fått til samtaler. Jeg bruker Facebook helt målrettet. Det virker nesten som om det er en målsetning hos sentrale myndigheter å legge temaet rundt papirløse dødt. Men på Facebook sprer jeg informasjon om dem, blant dem som interesserer seg, og dem som burde interessere seg, sier Karl Eldar Evang.

I likhet med sin navnebror og farfar, den store folkeopplyser og helsedirektør Karl Evang, er denne Evang av typen som ikke bare mener noe sterkt, men også liker å gjøre noe helt praktisk med saken. Derfor jobber Evang, når han ikke er på Facebook eller driver privat psykologpraksis, som frivillig på Helseneter for papirløse som i fjor fikk Amnestyprisen.

– Det er mange problemstillinger ved dagens innvandringspolitikk jeg ikke kjenner godt nok, men dagens linje er for streng. Vi ser mange tragiske til-

feller blant papirløse, men myndighetene nekter å diskutere dem, noe som er helt absurd, for på andre politiske felt diskuteres enkelttilfeller hele tiden, sier Evang.

Derfor løfter han selv frem enkelttilfeller, igjen og igjen, slik at vi alle tvinges til å se et mønster.

ALDRI REDD FOR SAKLIG KONFLIKT

Man kan mistenke at Evang er av typen det er umulig å bli uvenn med, men det har ikke alltid vært slik. Etter en voldsom konfrontasjon med rektor da han gikk i første gym, sluttet han, og begynte i stedet på Forsøksgym.

Her, i det nokså rølpete miljøet blant medelever som Michael Krohn, Anders Giæver, og Joachim og Christoffer Nielsen, bestemte unge Evang seg for å lede en kampanje mot hasj.

– Jeg ble sett på som veldig straight i det miljøet, og mange var nok sinte på meg for den hasjsaken. Men det var på Forsøksgym jeg lærte mye om engasjement. Hele skolen kunne reise til Sandvika i samlet flokk for å konfrontere en nynazist. Jeg engasjerte meg også i samenes kamp og Alta-aksjonen på denne tiden.

– Du er ikke redd for en konflikt eller ti?

– Jo, i det nære og personlige er jeg nok det, men når vi snakker sak blir det en annen arena. På Forsøksgym lærte vi dessuten at alt var mulig, vi kunne bli og gjøre det vil ville, bare vi ville.

– Likevel valgte du nokså forutsigbart psykologi etterpå, og gikk på en måte i helseskoene til både din far og din farfar.

– Ja, hehe, jeg gjorde det. Men den gang så syntes jeg at jeg tok et veldig selvstendig valg! De var jo leger alle sammen, mens jeg valgte psykologi. Faren min var litt i tvil rundt valget mitt, var ikke psykologi mindre vitenskapelig enn medisin? Det er i etterkant jeg ser at familien har preget meg mer enn jeg trodde.

– Får man mye selvtillit av å vokse opp i en slik sterk familie?

– Det står nok sterkt i min slekt at man skal drive det til noe og ha en aktiv posisjon i samfunnet. Men dette betyr ikke at man som person ikke kan være usikker. Det skal ikke mye til før du har surret deg helt bort.

DE VANSKELIGE PAPIRLØSE

I 2009 kom Evang over nyheten om at Kirkens Bymisjon ville starte et helseneter for papirløse flyktninger som ikke ellers har rett på helsehjelp i Norge. Erna Solberg og andre reagerte med å ville kriminalisere virksomheten. Daværende statssekretær Libe Rieber-Mohn frarådet Bymisjonen å starte med dette.

Det gjorde meg veldig sint at politikerne reagerte på denne måten. Jeg var opprørt over at Norge ikke tar sitt humanitære ansvar for denne gruppen, sier Evang.

– Hva var det som provoserte politikerne så voldsomt den gangen?

– Jeg undrer meg selv over det. Det er som om de mest sentrale politikere ikke kan være i samme rom som en papirløs, til forskjell fra andre marginaliserte grupper. Det er som om de representerer noe skittent og uhørt.

– Politikere må bruke andre bilder, mener Evang. De må minne oss om solidaritet, eller få inn klasseperspektivet.

– Norsk Folkehjelp, som har historiske bånd til arbeiderbevegelsen, kunne gjerne bidratt mer her, sier han.

Evang kommer personlig nær mange papirløse flyktninger. Han spiser middag med dem, men har ikke tilbudt overnatting hjemme hos seg selv; i tomannsboligen i utkanten av Ullevål Hageby, der han bor sammen med sin islandske psykiater-kone og tre døtre på 16, 11 og 8 år.

Jeg må ikke sprengre familien helt, sier han om det, smertelig klar over at engasjementet hans kan gå over styr.

DEN STORE EVANG

Den store Karl Evang, sier folk. Lege, folkeopplyser og embetsmann. Helsedirektør i 34 år og initiativtaker til Verdens helseorganisasjon (WHO). Radikal tenker i Mot Dag-gruppen. En del av kretsen rundt avisa Orientering på 1950-tallet. Det var også Karl Evang som tok initiativ til Norsk Folkehjelp, gjennom Spaniahjelpen på 30-tallet.

– *Litt av en farfar å ha dette her. Hvordan har han påvirket deg?*

– Jeg bodde på hybel hjemme hos dem, etter at han ble syk, men bestemor var veldig opptatt av å fortelle meg om han og hans virke. Selv kunne han ikke snakke lenger da. Som barn husker jeg han som fryktelig travel, og at bestemor begrenset besøkene fordi han skulle jobbe. Men han sendte oss postkort fra rundt om i verden, og vi så han på TV, så vi skjønnte at han var noe.

Også fru Gerda Evang var lege, men tonet ned sin karriere for å støtte mannen, slik kvinner i hennes samtid så ofte gjorde.

– *Ville helsedirektør Evang slått et slag for papirløse om han levde i dag?*

– Det tror jeg, og det har jeg en forestilling om. Vi har begge en grunnplanke i vårt politiske virke om at helse er viktig i et samfunn.

Og at farfaren hele tiden ligger der i bakhodet har Evang fått bekreftet da han selv gikk i psykoanalyse: farfaren dukket en tid opp i hans indre hver gang han skulle ta et viktig valg: Hva ville farfar ha gjort?

– *Opplever du at du jobber motstrøms eller medstrøms som aktivist for papirløse?*

Jeg føler at jeg jobber medstrøms, men at det er kraftige motstrømmer.

– *Blir du noen gang beskyldt for å være naiv?*

– Ja, men da gjelder det å ha kunnskap for å møte en slik påstand. Ofte møter man vulgære argumenter fra motparten, som at disse «ikke er papirløse, for de har jo masse papirer!» Det er tomme argumenter og veldig provoserende. At en gruppe mennesker lever på utsiden av samfunnet, ofte på luselønn uten oppsigelsesvern, der alt myndighetene gjør er å jakte på dem, det er uverdige. At vi får en slik gruppe iblant oss påvirker samfunnet på et dypere plan.

Karl Eldar Evang er blant de nominerte til Den Store Psykologiprisen 2012, nettopp for sitt genuine engasjement for å gi papirløse psykisk helsehjelp.

«Jeg føler at jeg at det er kraftige

Karl Eldar Evang har gjennom sitt engasjement blitt kjent med mange papirløse asylsøkere. Her snakker han med Mohamed Ganam i den palestinske teltleieren ved Kulturkirken Jakob i Oslo sentrum.

jobber medstrøms, men motstrømmer.»

Norsk Folkehjelp: – Vanvittig skuffende

Norge undertegnet i slutten av januar en avtale med Etiopia om retur av asylsøkere som har fått avslag. En lignende avtale er på trappene med nabolandet Eritrea. Regjeringen jubler på sin hjemmeside, men frivillige organisasjoner er opprørte.

TEKST Linn Stalsberg

AVTALEN MED ETIOPIA åpner både for at etiopiske borgere kan få støtte til å returnere frivillig og for tvangsretur. I tillegg forhandles det om en lignende returavtale med Eritrea. Norsk Folkehjelp reagerer sterkt.

– Vi er svært kritiske til returavtalen med Etiopia. Menneskerettighetssituasjonen der er høyst uklar, sier Trygve Augestad, leder i Norsk Folkehjelps Inkluderings- og flyktingeseksjon. En returavtale med Eritrea, sier han, er imidlertid enda verre:

– Det at en rødgrønn regjering i det hele tatt vurderer å gjøre en avtale med et regime som står bak så mange menneskerettighetsbrudd som Eritrea, er helt vanvittig og utrolig skuffende. Det er ingen grunn til å stole på regimet i Eritrea, de er notorisk kjent for å skrive under avtaler uten å holde dem.

Han understreker at det ikke vil være mulig i Eritrea å følge opp dem som eventuelt returneres. Internasjonale organisasjoner får ikke innpass. Også Norsk Folkehjelp ble kastet ut av landet for noen år siden.

– ASYLPOLITIKKEN TRENGER ETISKE RETNINGSLINJER

Det er Utenriksdepartementet og Justisdepartementet som har deltatt i forhandlingene om returavtalene. Asylsøkere med avslått søknad om opphold har frist til 15. mars for å søke om frivillig retur før tvangsreturer iverksettes.

Rune Berglund Steen, kommunikasjonsansvarlig i Antirasistisk senter er opprørt over Etiopia-avtalen.

– Dette er en avtale hvor et brutalt diktatur gis penger for å ta imot dissidenter som har flyktet derfra. Det finnes etiske retningslinjer for næringslivet. Det trenger vi åpenbart for asylpolitik-

ken også, sier han. Han mener at å sende dem tilbake, er i essens det samme som om vi hadde sendt i retur dissidenter til Francos Spania.

– ET AV VERDENS VERSTE LAND

Norsk Organisasjon for Asylsøkere reagerer sterkt på at det jobbes med en returavtale med Eritrea. De skriver i en pressemelding at dette er et regime som praktiserer både tortur og vilkårlig fengsling. NOAS får støtte fra Amnesty i Norge, som viser til at Eritrea er et av de mest lukkede landene i verden.

– Sagt på en annen måte: Dette er regimer av en type vi har gått til krig mot flere ganger de siste årene, sier Rune Berglund Steen. Han mener at den rødgrønne asylpolitikken i økende grad synes løsrevet fra de idealer man ellers holder seg med, som internasjonal solidaritet. Steen lover at både Antirasistisk senter og andre organisasjoner nå vil sette inn ressurser på å bistå asylsøkerne vi mener kan være i fare ved en retur.

Folkehjelpa mener Norge i praksis bryter folkeretten:

– En avtale med Eritrea vil i realiteten skremme asylsøkere derfra fra å søke beskyttelse her. Dette er brudd på Folkeretten, for vi har plikt til å gi beskyttelse til folk som trenger det, sier Augestad. Han legger til at Eritrea selvsagt ikke vil inngå i en slik avtale for å være greie.

– Det er et åpent spørsmål hva det er norske myndigheter her betaler, cash eller politikk? Jeg vet ikke hva som er verst. FN innførte sanksjoner mot landet så sent som i desember 2011.

Folkehjelpa kommer til å aktivt å drive lobbyvirksomhet og påvirkning mot politikere for å hindre at en slik avtale blir en realitet.

Med hampsko og lappete bukser

TEKST OG FOTO David Bergan

– Dei seier at eg snakkar som ein machete som høgg, hardt og skarpt, fortel Oscar Uriana, høvding eller «Cacique» som dei seier i Fonseca-territoret i Guajira-provinsen nord i Colombia.

PÅ KARTET

SOLA BRENN DET opne landskapet, men Oscar har funne oss ein skugge under eit tre kor vi kan slå av ein prat. Eg kan førestille meg at tunga hans kan vere både skarp og hard, sjølv om han heldigvis ikkje brukar ho til å kutte med no.

– Korleis var det du kom til å engasjere deg?

– Vel, det er ei lang historie, men har du tid til å høyre på så skal du få det. Eg trur første gongen eg skjønna at her var noko gale var da eg som gutunge såg dei politiske partia kome hit med lastebilar og henta folk for å stemme. – Dei blei kjørt til byen for å *kaste stemma si* for det partiet som kjørte bussen, så blei dei kjørt tilbake igjen og *kasta* av som kveg, seier Oscar Urian med eit sarkastisk flir.

– Her i traktene levde folk som slavar. Dei måtte arbeide frå tre om morgonen til åtte om kvelden for den lokale jordeigaren. Folk jobba så hardt og lenge at dei gjerne sovna på jobb. Mange fekk knust hender og armar i mølla på den måten. Slik var indianarlivet da eg var liten.

– Men de hadde jord som de kunne dyrke og bu på?

– Ja, men etter kvart som det blei meir etterspørsel etter jord frå storsamfunnet omkring, kom det folk med makt og pengar og tok jord frå indianarane. Dei såg på jorda vår som villmark, noko dei

bare kunne forsyne seg av. Og mange ga frå seg den beste jorda eller selde billig. Tenk det, gje frå seg jorda i si eiga bygd. Korleis kunne det skje? Eg har ikkje noko godt svar, men våre folk forsto lite spansk og dei visste ingenting om verken menneskerettar eller urfolksrettar.

– Det var dette eg såg da eg vaksste opp. Da eg vart 20 år tenkte eg at eg måtte gjere noko med det. Her var jo ingen offentlege tenester, bare medisinnmenn og tradisjonelle jordmødre. Det er det folk gløymmer så lett, kor enkelt vi hadde det før i tida. Ingen hadde bølgeblikktak da, bare stråtak. Eg traff etter kvart eit par andre karar som dreiv og organiserte folk. Dei hjalp meg å skrive brev til styresmaktene og insisterte på at eg måtte få dei til å skrive under på at brevet var mottatt, slik at dei ikkje kunne snakke seg bort neste gong eg kom for å spørje korleis det gjekk med brevet. Slik var det at eg byrja å banke på dører.

– Arbeidde du heile tida som bonde?

– Jada, og som organisert småbonde fekk eg etter kvart sjansen til bli kjent med hovudstaden Bogota, alltid med hampsko og den einaste buksa eg hadde. Når eg farta rundt i grendene våre og snakka med folk sa dei gjerne «der kjem studenten», ettersom eg alltid gjekk i dei same kleda, som om eg hadde studentuniform.

Da han var 20 år bestemte Oscar at det var på tide å gjøre noe for lokalsamfunnet sitt. Han startet den lange kampen for retten til land for indianerne.

– Ein dag ba styresmaktene meg om å vere lensmann her. Da begynte eg å tene litt pengar. Det hjalp skal eg seie deg, for det var ikkje kjekt å gå sulten med utslitte klede. Folk holdt narr av meg der eg gjekk rundt som eit lappeteppe, men eg brydde meg ikkje, sto bare på vidare. Som lensmann fekk eg slutt på at vi blei frakta ut av territoriet for å stemme, og vi fekk godkjent stemmelokale her i reservatet. Etter kvart ba folka meg om å bli leiar for bygda vår.

– *Kva ser du som den største utfordringa her i Mayabangloma no?*

At retten vår til jord og landområde vert fullstendig anerkjent, slik at ikkje krefter utanfrå kan kome og ta seg til rette slik dei har gjort i så altfor mange tilfelle her i Colombia. Bare slik kan vi ta ansvaret for vår eiga utvikling, velferd og framtida til barnebarna våre. Vi vil ikkje bli kasta ut, vi vil ikkje ha utbytting, vi vil dyrke jorda og drive med kveg og geiter.

– *Så du meiner at det finst selskap som står klare til å ta seg til rette her?*

– Ja, så klart. Men eg hadde heldigvis vore i FN i både Geneve og New York da dei kom sist. Der fekk eg grundig opplæring om andre indianarkulturar og om våre rettar som urfolk. Så da denne mannen kom på vegne av selskapet og ville undersøke grunnen i territoriet svarte eg at eg måtte snakke med folka mine.

– Her har folk frå gruva vore, sa eg til folka mine. Om vi byrjar å forhandle om jorda vår vil vi snart få den privatisert og mister livsgrunnlaget. Ønskjer de at selskapet kjem inn på territoriet vårt? De gjev tilbud om straum, vegar, rekreasjon, og sjukehus, men kor skal dette byggast, spurte eg, og korleis vil det vera å bu der om dei samstundes skal vinne ut kol? Kort sagt så var folk budd og sto saman om å avvise tilbod om gaver og tenester fordi dei visste at dei etterkvart ville tape jorda si til gruveselskapet. Sidan har vi ikkje sett folk frå selskapet her.

– *Så de opplever no at rettane til jorda er sikra og at det ikkje vil kome meir press?*

– Nei, vi er ikkje sikra. Regjeringa kan alltid forkaste ei lov når det passar dei. Før eller seinare vil det kome nytt press her og. Vi er ikkje trygge, ikkje ein

«Folk holdt narr av meg der eg gjekk rundt som eit lappeteppe, men eg brydde meg ikkje, sto bare på vidare.»

gong politiet er vi trygge på. Vel, det er jo ei kjent sak at her til lands er det like mange brotne lover som det finst vedtekne lover. Tenk på alle lovene som blei brotne under Uribe (president til 2010). Og kor mange massakrar var det ikkje her i traktene? Her omkring sender dei både paramilitære og folk utkledd som gerilja for å skremme og jage folk vekk. Her går og hæren inn utan løyve. Lova seier at dette territoriet skal vere fritt og at ingen kan kome inn utan løyve frå caciquen og kommunen, men vi må passe på, for vi ser jo korleis det har gått i naboabygdene heromkring.

Intervju med Oscar Uriana, Mayabangloma, Guajira, Colombia januar 2011

Be regjeringa snu!

DET ER EN enorm urettferdighet på ferde. Ikke bare finnes det en gruppe mennesker i Norge som må leve utenfor velferdssystemet – uten helsehjelp, utdanning og arbeid er de en utsatt og sårbar gruppe. Men vår regjering forhandler nå om returavtaler med Etiopia og Eritrea, to land som bryter menneskerettighetene og undertrykker sin befolkning på det groveste. Slikt kan vi bare ikke godta!

Solidaritet betyr troen på menneskeverdet, likeverdet, «one love», én rase og søsterskap på tvers av sosiale klasser og geografiske grenser. Folk er folk, overalt. Tror du på dette har du et solidarisk sinn.

Et solidarisk sinn ser ikke forskjell på bestemødre på sykehjem og bestemødre i asylmottak, eller på et barn i barnehage og et barn i transittmottak. Et solidarisk sinn tenker ikke på mennesker som «innvandrere» eller «asylsøkere», men som helt vanlige folk med uvanlige erfaringer og historier. Har du et solidarisk sinn vet du at menneskets drømmer, følelser og ressurser varierer mer mellom individer enn mellom folkegrupper fra forskjellige land, religioner eller kulturer.

Dessverre har ikke vår regjering et solidarisk sinn. Tvert imot ser de ut til å preges av ekstrem fremmedfrykt. Denne fremmedfrykten sementeres stadig gjennom politikernes videreføring av en usolidarisk og urettferdig asylpolitikk. Vår regjering har gått seg vill, og tror nå at mennesker kan stenges ute fra retten til å kunne leve et liv i verdighet. Å kunne tjene til livets opphold, og med det ha ambisjoner og drømmer for sin fremtid, er av den norske stat nedgradert til en rettighet som bare skal nytes av noen.

Vår regjering er villedet og vi må vise dem rett vei. Ved å si hva vi mener, fronte våre følelser og vår motstand, skrive leserinnlegg, holde foredrag, synge og demonstrere skal vi fortelle vår regjering at de har mista seg sjæl. Det er vår oppgave og vårt ansvar å hjelpe dem tilbake til solidariteten og likeverdet. Det er langt færre papirløse som har bodd i Norge i mer enn fem år enn det er nordmenn i Spania. Verdens rikeste land må ta seg råd til å inkludere og dele, ikke stenge ute og nyte alene.

Vi krever derfor en mer human asylpolitikk! Gi papirløse rett til å arbeide! Gi papirløse barn i Norge varig opphold! Og for all del, STANS returavtalen med Eritrea og Etiopia! Lykke til i kampen.

Hilde

Solidaritetsfareren

– Uansett hvor mye du leser av bøker og avisartikler, lærer du ti ganger mer ved å reise ut selv, forteller Hilde Jørgensen, ungdomsleder og reisende i solidaritet.

TEKST Øystein Sassebo Bryhni FOTO Tine Solberg Johansen

NORSK FOLKEHJELP UNGDOM ble delt i to i fjor: Solidaritet- og Sanitetsungdom. Hilde Jørgensen er tidenes første leder av Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom.

– Vi har nok blitt sterkere av å være hver for oss. Vi har begge fått mer fokus på aktivitet. I Solidaritetsungdommen ser vi allerede fruktene. Vi er mer spisset. Vi kan gå ut politisk. Vi er ikke så vage som vi var før, sier Hilde.

Det tror hun vil føre til økt medlemsvekst.

– Folk har lyst til å bli med i noe for å redde verden. Da kan det være ganske tilfeldig hvor folk havner – om det er Press, Norsk Folkehjelp eller Røde Kors Ungdom. Du blir jo pepret ned med plakater på universitetene. Og alle kjemper for noe som er veldig bra, enten det er humanitær rett eller barns rettigheter. I dag skiller vi oss ut ved at vi er politiske, at vi tar standpunkt, at vi velger side og ikke driver veldedighetsarbeid.

– Ungdom synes politikk er gøy og vi kan gi dem det i tillegg til det humanitære engasjementet. Vi har begge deler, forteller Hilde som snart skal til Tromsø og verve nye medlemmer.

– I Tromsø skal jeg delta på AUFs årskonferanse, forteller Hilde. Solidaritetsungdommen har nemlig lagt mye energi i å samarbeide med likesinnnet ungdom i fagbevegelsen og på den politiske venstresiden.

– Vi knyttet tettere bånd til Fagforbundet etter landsmøtet og så har snøballen begynt å rulle. Da Sosialistisk Ungdom kontaktet Fagforbundet om å lage et antirasismemagasin, ba de dem kontakte oss. Senere kom AUF med også. Vi ønsker denne kontakten fordi vi vil drive politisk påvirkningsarbeid. Vi har veldig mange sammenfallende saker og verdier. Når man kjemper for samme sak bør man jo stå sammen.

Hilde har alltid vært politisk engasjert, men folkehjelper ble hun via bakdøren.

– Jeg ble ansatt som ungdomskon-sulent, men etter hvert fikk jeg bare mer og mer lyst til å bli et aktivt medlem for da kan du jo faktisk mene noe politisk. I administrasjonen får du jo ikke mene noen ting så jeg hadde veldig lyst til å bli aktiv da jeg kom tilbake på universitet.

Men først gikk turen til Palestina.

– Jeg trodde jeg kunne veldig mye om Palestina før jeg dro, men uansett hvor mye du leser av bøker og avisartikler så lærer du ti ganger mer ved å reise ut selv, forteller Hilde som jobbet som frivillige i Nablus.

– I Palestina opplevde jeg aldri noe som var truende selv om israelerne anser Nablus som ekstremistenes hjemsted. De verste av de verste. Jeg savner fortsatt Nablus, jeg følte meg trygg og ivaretatt. Det eneste stedet jeg var redd var i Israel.

Hilde og noen andre frivillige hadde leid bil og dro på sofasurfing i Israel under den muslimske høytiden Id. En kveld havnet de på fest langt utenfor allfarvei.

– Vi havnet på en bursdagsfest hvor det kom en hel haug med folk som nettopp var ferdig med militærtjeneste på Hebron. Senere kom det også flere eldre gutter som fortsatt var i militæret og hadde vært med i krigen i Gaza. Ingen av dem hadde noen toleranse eller forståelse for folk som bodde på Vestbredden. De trodde at hele verden var imot dem.

– Jeg satt og var livredd. Turte ikke si hva jeg egentlig drev med. Jeg visste ikke hva de kunne finne på. Det pøste ned og var kaldt. Vi hadde ikke noe sted å dra. Jeg bare satt der og var stum.

Palestina var ikke første utenlandsreise for Hilde. Hun har også vært mye i Afrika og jobbet på barnehjem i Bolivia. Felles for reisene er at de har fått henne til å åpne øynene for nyanser, at alt ikke er som vi tror her hjemme. Da hun reiste rundt alene i Tanzania, Uganda og Rwanda utfordret hun egne fordommer.

– Det var utrolig fint å se at ting ikke er så ille som man skal ha det til. Det er mye korrupsjon, men det er ikke sånn at folk ikke er folk i Øst-Afrika. Hvis noe skjer med deg så bryr folk seg, de tar vare på deg.

Derfor er det viktig for Hilde at Solidaritetsungdommens politikk er forankret hos dem det gjelder, ikke i et mellom-fag i utviklingsstudier fra Blindern.

– I Solidaritetsungdommen har vi begynt å bygge et nettverk med ungdom på Gaza gjennom partnerne til Norsk Folkehjelp. Det som er spennende med det er at vi kan diskutere vår egen Palestina-politikk med dem. I bunn og grunn driver vi jo med Palestina fordi vi vil hjelpe dem og da ville det jo være synd om vi drev med en politikk som de syntes var feil, forteller Hilde.

20.–22. april avholder Solidaritetsungdommen sitt første årsmøte på aktivitetskonferansen. Der skal det vedtas en handlingsplattform som kommer til å bestemme retningen for Solidaritetsungdommen i flere år fremover. Før det trenger Hilde og resten av interimsstyret hjelp fra lokallagene.

– Vi må finne ut hvem som skal representere på årsmøtet. Hvem er solidaritetsungdom i de enkelte lokallagene?

For å bli representert på årsmøtet må ungdomsgruppene være opprettet på lokallagenes årsmøter og de må drive med samfunnspolitikk. Solidaritetsungdommen regner med at rundt 13 lag og grupper blir representert på landsmøtet. Gjennomsnittsledermedlemmet er rundt 24 år, mens Hilde selv er 27. Hva skal hun gjøre når hun runder 30 og ikke lenger kan være med i Solidaritetsungdommen?

– Jeg vil gjerne være med i Norsk Folkehjelp veldig lenge — også etter at jeg har fylt 30 år. Kanskje jeg blir med i Saniteten, sier Hilde som faktisk har bakgrunn fra Røde Kors Hjelpekorps.

– Jeg kom jo fra en Framfylkingen-, LO- og Arbeiderpartiet-familie, men da jeg ville drive med sanitet tenkte jeg ikke på Norsk Folkehjelp. Det er jo litt rart da. Røde Kors var mye mer synlig. Jeg skjønnte etter hvert at det ikke var der jeg hørte til. Jeg passet ikke inn. Hadde litt for sterke meninger til det.

De sterke meningene gjør nok at Hilde ikke vil gi seg med det internasjonale solidaritetsarbeidet med det første.

– Det hadde vært gøy å kunne drive med det ungdom gjør etter at jeg har fylt 30 også, så jeg håper det blir rom for det. Det er jo mange voksne som driver med det som engasjerer ungdom også. Men-skene er der, men de er integrert inn i andre lokallag som driver med mye annet. Det finnes ingen klar møteplass for voksne som driver med internasjonal solidaritet i Norsk Folkehjelp og det blir kanskje vår neste utfordring, avslutter ungdomslederen.

En fantastisk suksess

TEKST Lisa Andersen FOTO Bjørn Rønholt

Minne-cd-en etter 22. juli, «Mitt lille land» ga et overskudd på 5,2 millioner kroner.

FORNØYDE: Thomas Borgvang (t.v), (initiativtaker), Chris Collings (initiativtaker), Liv Tørrs (generalsekretær, Norsk Folkehjelp), Eskil Pedersen (leder, AUF), John Peder Egenæs (generalsekretær, Amnesty International) og Oddgeir Kristensen (Sony Music), holder opp sjekken på over fem millioner kroner.

SAMLEALBUMET, SOM VAR det mestselgende albumet i Norge gjennom ni uker i 2011, består av 18 sanger fra kjente og kjære norske artister som blant annet Bjørn Eidsvåg, Maria Mena, Ole Paus, Åge Aleksandersen og D.D.E.

– Vi visste jo ikke helt hva vi bega oss ut på i begynnelsen, og resultatet er virkelig over all forventning, uttaler Chris Collings og Thomas Borgvang, som var de to private initiativtagerne til prosjektet.

Halvparten av overskuddet av platen skal gå til bygging av et nytt musikkamfi på Utøya. De resterende 50 prosentene deles mellom Amnesty International og Norsk Folkehjelp.

– Målet vårt er å ta tilbake Utøya som et sted der ungdom kan drive poli-

tisk diskusjon og debattere nye ideer, en plass for engasjement og glede. Derfor ønsker AUF å gjøre Utøya bedre og finere enn før 22. juli. Utøya skal igjen bli et sted der gode minner skapes, uttaler lederen for AUF, Eskil Pedersen.

Norsk Folkehjelp skal bruke pengene fra cd-en til å styrke kampen mot rasisme og fordommer. – Vi skal starte nettstedet fordommer.no som skal gi deg fakta når du skal argumentere mot generaliserende holdninger, fordommer og rasisme. Med fordommer.no gjør vi det enklere å ta til motmæle i nettdebatter, på arbeidsplassen eller rundt middagsbordet. Usmakelige kommentarer og fremmedfiendtlige holdninger bekjempes best med fakta. Fordommer fordummer, sier generalsekretær Liv Tørrs.

I utgangspunktet ble det trykket opp 68 000 album, men etterspørselen var så stor at det bare noen få dager etter utgivelsesdato 22. september, ble besluttet å øke opplaget. Salgssjef i Sony Music Entertainment Norway, Oddgeir Kristiansen konkluderer med at minst 80 000 album har funnet sin vei til forbrukere siden slippdatoen.

Norsk Folkehjelp retter en stor takk til initiativtagerne som har brukt mye tid og ressurser på dette prosjektet. Vi er stolte og ydmyke over å få være en del av denne suksessen.

«Mitt lille land» selges nå kun i nettbutikken til Platekompaniet. www.platekompaniet.no

Med lov og rettferdighet skal land bygges

TEKST Are Stranden

Årets 1. mai-aksjon støtter lokalbefolkningers kamp for råderett over egne ressurser. For det er demokratiet og ikke olja som bygger landet.

– **HADDE VI HATT** en velferdsstat i dag uten råderett over våre naturressurser, uten oljefondet og vannkraft, spør Liv Tørres, generalsekretær i Norsk Folkehjelp.

– Multinasjonale selskaper kappes om å karre til seg naturressurser i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Miljøet blir skadet. Småbønder og urfolk mister sitt livsgrunnlag. Inntektene til de store selskapene kommer ikke fellesskapet til gode. Rikdommen blir ikke fordelt og kontrollert på demokratisk vis, forteller Tørres.

– Derfor reagerer folk i mange land. Folk i byer og på landsbygda mobiliserer og organiserer seg for å få tilgang til og kontroll over vann og jord. De krever styring over mineral- og oljeressursene. Kravet er demokratisk samfunnskontroll. Ressursene skal komme alle til gode. Årets 1. mai-aksjon støtter folks organisering og kamp for demokratisk styring og bærekraftig utnyttelse av ressursene – til beste for hele samfunnet, sier Tørres.

Kontroll over naturressursene har vært helt sentralt for utviklingen av den norske velferdsstaten. Helt fra hjemfallsretten ble knesatt som prinsipp for norsk vannkraft for hundre år siden og fram til konsesjonslovgivningen for norsk petroleumssektor. For arbeiderbevegelsen er det en bærende ide at det

er fellesskapene som eier verdiene og at fellesskapet derfor får godene som skapes av dem.

– Denne kampen engasjerer mange i fagbevegelsen. Sammen kan vi være med på å utgjøre en forskjell ved å støtte folk som rammes i kappløpet om naturressursene, avslutter Tørres.

Årets 1. mai-aksjon støtter lokalbefolkningers kamp for råderett over egne ressurser. Bli med!

For mer informasjon: se www.folkehjelp.no/1mai eller kontakt Are Stranden: arest@npaid.org

FAKTA Slik kan du bli med!

- Ta initiativ til en innsamling på din arbeidsplass
- Be klubben støtte aksjonen og rekruttere bøssebærere
- Arranger et tema-møte. Norsk Folkehjelp kan bistå med foredragsholdere
- Nevn 1. mai-aksjonen i appeller og taler

Giverkonto: 9001 08 76000
Givertelefon: 820 44 750 (200 kr)

Coop øker samarbeidet med Norsk Folkehjelp

Coops Solidaritetsfond øker sin støtte til Norsk Folkehjelps arbeid med en halv million kroner. Pengene skal gå til utviklingsarbeidet i Vietnam.

Coop støtter nå Norsk Folkehjelps arbeid med totalt to millioner kroner per år. Mosambik, Kambodsja og Bolivia har vært fokusland siden samarbeidet startet i 2006. I forbindelse med atavtalen ble fornyet i 2011, ble det også gitt penger til Minehundsenteret i Sarajevo.

Det var administrerende direktør i Coop, Ola Strand, som kom med gladmeldingen om ytterligere økt støtte under markeringen av at FN har valgt 2012 som «International Year of Cooperatives».

PANTEAUTOMATENE

Når man panter flasker i Coop-butikkene, kan man velge å trykke på den gule omtankeknappen. Da gir man panten til Norsk Folkehjelps arbeid, gjennom Coops solidaritetsfond. Dette er en enkel og fin måte støtte Norsk Folkehjelps arbeid på! Så husk å pant alt på Coop – og trykk på den gule omtankeknappen!

Foto: Bjørn Rønholt

TEMA

Frivillig beredskap

Norsk Folkehjelp har om lag 60 sanitetsgrupper som står i beredskap hele året. Gruppene løser alt fra vaktberedskap ved kultur- og idrettsarrangementer til krevende redningsoppdrag i fjellet. Det er de lokale ressursene som først - og som regel alene - skal løse oppdraget når liv og helse er truet. Antall oppdrag øker fordi fjellet og naturen forøvrig brukes til nye tider på året og av nye brukergrupper.

Etter Utøya

I mer enn 25 år har somrene på Utøya vært et høydepunkt for medlemmene i Hadeland lag. Nå forsøker de sakte men sikkert å finne tilbake.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Eivor Eriksen

ÅTTE MEDLEMMER fra Norsk Folkehjelp Hadeland reiste til Utøya for å drive sanitetstjeneste under fjorårets AUF-leir. Bare sju av dem kom tilbake. Hanne Fjalestad ble et av ofrene for den meningsløse massakren.

Ekteparet Guttorm og Elin Skovly har tilbrakt henholdsvis 22 og 20 somre på Utøya.

– For oss i Hadelands-laget er Utøya den største tjenesten i løpet av året. Vi utfører vanlig sanitetstjeneste, ungdommer som skader knær og ankler mens de spiller fotball og volleyball og så videre. Utøya har for oss vært litt sommerferie også, og samtidig en fin mulighet til å bygge nettverk, noe som er svært viktig både for oss og for Norsk Folkehjelp sentralt. Vi har blitt kjent med mange politikerspiser der ute, og nå begynner barna deres å komme, sier Elin.

Hvert år holder laget blant annet et førstehjelpskurs for AUF-medlemmer på Utøya.

– De første årene var vi en gjeng med sanitetsfolk som satt i et hjørne, men etterhvert har vi blitt en del av hele samfunnet på øya, fortsetter Elin.

– Av en eller annen merkelig grunn ser jeg for meg Utøya i sol, selv om det alltid har regnet når jeg har vært der. Vi har blitt kjent med hverandre på en helt annen måte der ute, vi er sammen hele tiden og bor i telt, forteller Anne Berit Stavenes.

Medlemmene har alltid vært forberedt på at det kan skje mer dramatiske ting enn forstuede ankler, men ingen kunne ane hva som skulle skje sist sommer.

– Vi har snakket om at en tribune kunne rase under en fotballkamp og slike

SAMHOLD: Guttorm Skovly hjelper Anna Fjalestad opp fra snøen utenfor Hadeland lags lokaler. Laget er tett sveiset sammen, og båndene ble enda sterkere etter at de gikk gjennom tragedien på Utøya sammen.

← **KOS ER VIKTIG:** Guttorm Skovly byr på pølser når medlemmer av Hadeland lag samles en lørdag formiddag. Å hygge seg sammen er også en del av det frivillige arbeidet.

✓ **ÅPNE DØRER:** Medlemmene har strømmet til Hadeland lag den siste tiden, og alle blir varmt tatt imot av de gamle medlemmene. Bak fra venstre: Anne Berit Stavenes, Guttorm Skovly, Even Kleppen og Knut Smedstad. Foran fra venstre: Charlotte Hagen Edvardsen, Anna Fjalestad og Elin Skovly.

↓ **DYPT SAVNET:** Tomrommet etter Hanne Fjalestad, som mistet livet på Utøya, er stort i Hadeland lag. Bildet av henne har fått en sentral plass i lokalene.

ting, men ikke i slike dimensjoner, sier Guttorm.

– De fleste av oss som var med på Utøya i fjor driver i frivillig redningstjeneste og har et bevisst forhold til å evaluere en situasjon. Men dette ble jo likevel noe helt annet enn vi kunne ha forestilt oss på forhånd. Jeg tror aldri at vi har snakket om at vi i tjeneste kan bli et mål for andre, vi har alltid følt oss beskyttet i uniformen med Norsk Folkehjelp-logoen. Men det hjalp jo ikke på Utøya, sier Elin.

TETTE BÅND

Alle medlemmene fra Hadelands-laget som var på Utøya går fortsatt i terapi.

– Det er litt forskjellig hvor ofte vi går dit, noen tre ganger i uka og noen sjeldnere. Vi er ikke ferdig med det som skjedde, og det kommer vi sikkert aldri til å bli, sier Elin.

– Det er bestemt at alle som overlevde Utøya skal fortsette i terapi i minst ett år. Mennesker reagerer veldig ulikt, noen får ut mye raskt, mens andre trenger lengre tid. Her ligger det faktisk også et forskningsgrunnlag som er helt unikt, med så mange ungdommer som er ram-

met, og det er mange forskere som er interessert i å se hvordan det går med dem over tid, sier Guttorm.

Nå stålsetter medlemmene i laget seg foran rettsaken.

– Da kommer jo alle detaljene fram igjen, kanskje også mye som man har fortrengt. Vi som var på Utøya sammen har blitt enda tettere knyttet til hverandre nå. Og vi ser veldig godt på hverandre hvordan vi har det, hver enkelt har sine dager som er tøffere enn andre, sier Elin.

Tomrommet etter Hanne Fjalestad er stort i laget.

– Jeg tar meg stadig i å ta fram telefonen for å ringe til Hanne. Dagene svinger mellom sorg og samtidig glede over å ha overlevd. Statssekretær Gry Larsen sa til oss den første natta på Sundvolden Hotel at vi må tillate oss å også kjenne på gleden over å ha overlevd uten dårlig samvittighet, og det har jeg tenkt mye på etterpå, sier Elin.

Anna Fjalestad (20) var for første gang med mamma Hanne til Utøya i fjor sommer.

– Jeg meldte meg inn i Norsk Folkehjelp i mai i fjor og hadde såvidt vært på kurs før vi dro til Utøya. Jeg kjente ingen

av de andre da, men har blitt veldig godt kjent med dem etterpå. Det har blitt så viktig for meg å være medlem, jeg ville aldri meldt meg ut, jeg kan liksom ikke det nå, sier hun.

MANGE NYE MEDLEMMER

Før fjorårets tur til Utøya hadde Norsk Folkehjelp Hadeland om lag 100 medlemmer. Nå har de rundet 160.

– Det har vært en stor økning det siste halvåret, vi fikk et oppsving etter sommeren, sier Elin.

– Vi har gjennomført flere vervekampanjer som alle var planlagt før Utøya, så det er ikke sånn at vi har tenkt at nå gjelder det å verve. Men vi har merket at det både er enklere å spørre folk og enklere å få ja, sier Guttorm.

Blant de nye medlemmene er ekteparet Hilde M. Lunde og Ola Viker Lunde. Han er sogneprest, og paret flyttet til Hadeland for to og et halvt år siden.

– Jeg har vært medlem i Røde Kors hjelpekors i fire år tidligere, og da vi flyttet hit var det naturlig å melde seg inn i Norsk Folkehjelp. Jeg hadde lagt merke til at de er veldig aktive, sosiale og har mase spennende kurs. Og det har

vært lett å komme i kontakt med medlemmene, vi har ikke følt oss fortapte og hjelpeløse men blitt tatt imot med åpne armer, selv om vi ikke kan forestille oss hva de har gått gjennom, sier Ola.

Også Charlotte Hagen Edvardsen meldte seg inn i høst.

– Jeg hadde lyst til å lære om førstehjelp, og da jeg så hvordan de håndterte Utøya fikk jeg enda mer lyst til å melde meg inn, sier hun.

Alt utstyret til laget ble værende igjen på Utøya i tre uker, og da de fikk det tilbake var mye av det ødelagt.

– Vi måtte rydde opp i utstyret og få en oversikt over hva vi hadde. Slike ting

blir en ekstra belastning. Det har også vært mye positivt, vi har fått både Folkehjelpsprisen, Frivillighetsprisen og Hadelandsprisen. Men det tar også energi, så vi må passe på å hvile og samle krefter. Enkelte dager har kanskje hodet bestemt seg for at det skal være en god dag, men så er kroppen så sliten at det ikke orker å henge med – den er i konstant alarmberedskap, sier Elin.

I GODE OG ONDE DAGER: Ekteparet Guttorm og Elin Skovly har vært aktive i Norsk Folkehjelp siden 1986. De overlevde tragedien på Utøya og reddet samtidig livet til en stor gruppe ungdommer.

– Takk for at dere reddet livet mitt

KJÆRE NORSK FOLKEHJELP Hadeland. Takk for at dere reddet livet til min bestevenninne og alle som var i Skolestua. Takk for at dere reddet mitt liv. Takk for den varme omsorgen dere viste oss. Takk for samholdet og kjærligheten vi delte. Jeg vil aldri glemme dere.

Hver gang jeg ser det grønne korset til Norsk Folkehjelp kjenner jeg meg trygg. Da tenker jeg på Guttorm og Elin Skovly og de andre fra Norsk Folkehjelp Hadeland som reddet livene våre 22. juli.

Norsk Folkehjelp har alltid vært til stede på Utøya, men for meg var de bare der i bakgrunnen. De var der i tilfelle noe skjedde. De satt i campingstolene sine og slappet av, helt til én av oss skadet seg i fotballturneringen, skled på svaberg et eller slo seg på kjærlighetsstien. Da kom de løpende for å hjelpe. De var der for å gi oss plaster på skrubbsårene.

Ingen kunne tenke seg at disse menneskene mot slutten av leiren i år skulle redde over 40 ungdommer fra å bli drept av en masse-morder.

Han skjøt meg i armen. Nummen av sjokk, ute av stand til å kjenne på smerten, løp jeg ned til Norsk Folkehjelps telt for å få hjelp. Jeg så ingen og kjente panikken spre seg i kroppen. Plutselig så jeg en skikkelse som sto i døråpningen til Skolestua. Han hadde et grønt kors på brystet. «Jeg er skutt», skrek jeg. Da hylte alle i huset.

Guttorm Skovly førte meg raskt inn på et lite soverom. Slik reddet Norsk Folkehjelp Hadeland livet mitt. Vi hørte skuddene komme nærmere og nærmere. Guttorm forbandt armen min og passet på at den lå høyt. Han spurte hele tiden: «Går det bra med deg?» I bakgrunnen hørte vi at skuddene kom nærmere. Guttorm spurte om alderen min. Da jeg svarte, kikket han vekk og hvisket: «Bare 16 år».

Jeg vil for alltid huske de trygge øynene til Guttorm, selv om også tårene hans trillet. Begge var nesten sikre på at vi skulle dø. «Nå kommer'n», ropte noen. Guttorm og jeg holdt hardt rundt hverandre. Han gjentok: «Du skal ikke dø i dag». Vi holdt hverandres hender, og vi klemte ekstra hardt til når den ene begynte å gråte igjen. Gråtingen gikk på omgang. Vi ble helt slitne av all den gråtingen.

Resten er mellom meg og Guttorm. Vi vil alltid ha et spesielt bånd, vi to.

Marta Svendsen

Reisende i beredskap

Om ettermiddagen den 22. juli stod Ørjan Nordhus Karlsson i innsjekkingen til London. Han skulle på rockekonsert. En halv time før flyet gikk fikk han melding fra sin nestleder at nå var det skjedd: Norge var utsatt for en terrorhandling.

TEKST Torunn Aaslund FOTO Juritzen Forlag

ØRJAN JOBBER I Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og det er jobben hans å være forberedt på at slike katastrofer kan ramme. Han var i mange år medlem og sentral tillitsvalgt i Norsk Folkehjelp Sanitet. Han har også bakgrunn fra forsvaret og har jobbet i forsvarsdepartementet. Mange kjenner han kanskje bedre som forfatteren bak de kritikerroste thrillerne om den norske spesialsoldaten Frank Halvorsen.

– Det var det bare å forlate innsjekkingen, forteller Ørjan. – Jeg dro direkte til kontoret i Tønsberg. På det tidspunktet var min nærmeste sjef på ferie, men direktøren for direktoratet var på plass. Jeg ledet da direktoratets krisestab de første 48 timene etter angrepet.

Ble du overrasket når du fikk den telefonen?

– Tja. En ting er å forberede seg på at noe uventa kan skje, en annen ting er at det skjer. Så lenge jeg var involvert i det som skjedde stoppet jeg ikke og reflekterte så mye rundt det. Jeg gjorde bare jobben min. Det var først søndag kveld, når jeg fikk avløsning, at jeg begynte å tenke på det som hadde skjedd og da ble det veldig stort og voldsomt.

– Det mørkeste øyeblikket var selvfølgelig natt til lørdag når vi fikk vite at Norsk Folkehjelps egne mannskaper var involvert og skadet. Men det er rart hva man klarer å sette på vent så lenge man hadde noe å gjøre. Jeg er sikker på at de som ikke hadde noe å gjøre, men som hadde lyst til å bidra hadde det mye verre enn de av oss som kunne gjøre noe. Tatt i betraktning faenskapen i det hele, var det godt å kunne gjøre noe.

«Det er rart hva man klarer å sette på vent så lenge man hadde noe å gjøre. Jeg er sikker på at de som ikke hadde noe å gjøre, men som hadde lyst til å bidra hadde det mye verre enn de av oss som kunne gjøre noe.»

FOR EU I JAPAN

I mars i fjor reiste Ørjan til Japan. Det var bare fem dager siden jordskjelvet som forårsaket den dødelige tsunamien. Han reiste som medlem i EUs krisehåndteringsteam. Bare to dager etter at de ankom Tokyo toppet krisen ved atomkraftverket seg. – Jeg hadde aldri trodd at jeg skulle reise ut på oppdrag med vernemaske og vernedrakt i bagasjen, sier han.

– Japan var et interessant scenario – om jeg får lov å bruke et slikt ord, fortsetter Ørjan engasjert. – Fordi Japan er et høyteknologisk og veldig godt forberedt land. Det lærte meg to ting: Det ene er at uansett hvor godt forberedt man er, så kan det skje ting som overvelder en og det andre er at den grunnberedskapen man allerede har – selv om den ikke er retta inn mot akkurat en slik hendelse – er veldig viktig. Da har man strukturer som fungerer uansett hva som rammer.

KLIMAKATASTROFER

I det neste tiåret og frem mot 2030 tror Ørjan at klimarelaterte hendelse i større grad vil ramme oss i Norge og i Norden.

– Det kan være flom, is, storm, jordskred, ekstremkulde kombinert med strømsvikt. Det er rimelig å anta at slike hendelser vil kunne ramme hele regionen og det betyr også at vi må være i stand til å ta vare på – ikke bare oss selv – men også våre naboer. Dette er scenarioer vi vet kommer, men som allikevel er vanskelige å forberede seg på, forteller Ørjan.

I lys av dette scenarioet er det ting du mener de frivillige bør gjøre annerledes enn de gjør i dag?

– Ikke egentlig. Den grunnberedskapen de besitter er det man vil etterspørre fremover også. Men de har en mulighet nå som fylkene og kommunene kartlegger de største utfordringene i regionene. De frivillige må være tidlig ute og presentere hva de kan tilby av mannskaper og støtte. De må ha en tett dialog, både med fylkesmannen og med politi og helsevesenet.

Er du en person som søker action?

– Man velger vel aktiviteter som passer ens temperament, spørsmålet er hva som kommer først. Er det slik at man har vært med på så mye at man må bli med på mer, eller har man en slik disposisjon til å begynne med? Jeg vet ikke helt, men jeg vet jo at i det øyeblikket det skjer noe da blir man jo rastløs og føler at det kanskje er på tide å reise ut. Da er det viktig å forstå hvor den følelsen kommer fra og lære å håndtere den, for man reiser bare ut en eller to ganger i året og resten av tiden skal man jo fungere hjemme med jobb og familie.

Du har gitt ut mange bøker og har en travel jobb, hvordan får du tid, har du et ekstra gir?

– Jeg har sluttet å sove. Neida. Jeg går inn i Outlook og legger inn alt jeg skal gjøre, enten det er skriving eller noe annet – og så holder jeg det. Man er nødt til å være strukturert. Ideen om at man setter seg ned og venter på guddommelig inspirasjon kan man bare glemme.

– Jobben min og skrivingen kommer ikke i konflikt med hverandre, men når jeg blir sendt ut, som til Japan, blir ikke skriveprogresjonen som forventet. Til gjengjeld gir slike turer inspirasjon.

Jeg bruker aktivt mine opplevelser i det jeg skriver, spesielt hvordan folk reagerer når ting er jævli. Først og fremst ut fra hvordan jeg selv reagerer, men også andre som for eksempel får panikk eller folk som du ikke ante var sterke nok, som i en vanskelig situasjon blir roligheten selv. Det fasinerer meg bestandig. Trening og øvelse er bestandig et pluss, men det vil alltid være elementer av at dersom man ikke har vært oppi det før, så vet du faktisk ikke hvordan du vil reagere.

Hvilke råd vil du gi til de frivillige mannskapene i Norsk Folkehjelp?

– Mitt råd er at de setter seg inn i den enkelte kommunes hovedutfordringer der man er og oppretter god kontakt med fylkesmann og ikke minst beredskapssjefen i fylket. Å gå i dialog med fylkesmannen bør være like naturlig som å gå i dialog med politiet. Man må se om det er muligheter for å bidra. Det er også viktig at de lokale lederne i Norsk Folkehjelp setter seg inn i hvordan de politiske prosessen fungerer og hva som er fylkesmannens og kommunens rolle. Det er kanskje ikke så spennende, men jo klarere man har dette for seg, jo større er sjansen for at man klarer å tilby noe som er relevant. Det vil bestandig være behov for det man har i dag av letemannskaper, vinterberedskap og vannredning og jeg gjetter at behovet for dette bare vil øke.

Min oppfatning, som bare har forsterket seg etter at jeg sluttet som til-litsvalgt i Norsk Folkehjelp, er at Norsk Folkehjelps sanitets betydning bare vil øke. Men det er opp til NFS å klare å synliggjøre det arbeidet de gjør. Og så må ungdommen få slippe til. Gi dem rom og om de feiler er det også lov. Dersom organisasjonen skal vokse må de tiltrekke seg ungdom og da må man tørre å gi dem ansvar. Hvis ikke så velger de andre aktiviteter. De som er eldre og erfarne må innta mentorrollen for da tør ungdommen å ta tøffe avgjørelser når de vet at de har støtte.

Etter fire thrillere vil Ørjan nå bevege seg over i krimsjangeren. Den neste boka hans kommer i juni og heter «Gerhardsens testament».

Ren skjær flaks!

TEKST Kristine Lindberg ILLUSTRASJON Per Ragnar Møkleby

– Jeg landet på en høyde midt i et skred og så snøen rase forbi meg på begge sider. Da var jeg 16 år, og visste ikke da at det bare skulle bli en oppvarming til senere møter med snøens kraft, sier Sveinung Torgersen (45), rådgiver i Norsk Folkehjelp.

SVEINUNG HAR VÆRT aktiv fjellklatrer og friluftsmann hele sitt liv, og blant annet har vinterklatring stått høyt på lista når turer planlegges. På CV'en kan han skilte med å ha kommet fra tre snøskred med livet i behold.

Så da er dette mannen å snakke med i forhold til vinterberedskap, tenker vi i Appell, og inviterer til en prat.

– Det jeg lærte den gangen i Haltingskarvet som 16-åring er at man ikke skal kjøre ned fonner og bekkedaler, sier Sveinung, noe Appells utsendte noterer seg i lista for hvordan unngå snøskred.

Men den lærdommen kom til kort flere år senere, da Sveinung møtte et nytt snøskred.

– Den opplevelsen var veldig ekkel, forteller Sveinung uddramatisk og med et lett smil om munnen. Vi skulle klatre Skagadalsryggen (i Vest-Jotunheimen) tidlig i februar. Det var mørkt, kaldt og snøføyk ute. Etter to timer med sikk-sakk gåing bratt oppover langs en bekkkant, løsner plutselig snøen like under meg fra en bruddkant. Jeg ble bokstavelig talt stående med en ski på den ene siden av bruddkanten, mens den andre skien dingle i luften under meg. Jeg ser snøen forsvinne med et drønn nedover den bratte skråningen, og et lite sekund tror jeg at jeg skal klare å holde balansen. I stedet faller jeg utfor den nesten meter høye kanten, og rutsjer nedover i stor fart etter snøskredet – i ett unnarenn brattere enn Holmenkollen-bakken. Jeg blir liggende nede i enden av skråningen å se opp på bruddkanten omlag to hun-

dre meter over meg, forteller Sveinung, og humrer litt før han legger til:

– Jeg var jo veldig heldig, da. Et mer naturlig bruddsted i snøen ville vært overfor der jeg befant meg, og hvis det hadde skjedd hadde jeg jo endt under snøen, sier Sveinung mens han slår litt oppgitt ut med armene.

– Dette er et sted hvor en mann omkom i snøskred noen år tidligere, men det visste ikke jeg da. Jeg ble faktisk litt engstelig, innrømmer Sveinung, mens undertegnede blir sittende litt måpende og notere, og lure på om det i det hele tatt er mulig å legge ut på nok en vintertur etter en slik opplevelse. Før jeg har tenkt den tanken ferdig, er Sveinung i gang med å fortelle om snøskred nummer tre.

– Dette var i 2000, samme sted, begynner Sveinung, og legger fort til at de nå skulle gå opp en annen rute enn sist gang. Jeg tenker at det kanskje også er en lærdom å notere seg, men lar det bli med tanken, og lar Sveinung fortelle videre.

– Vi befant oss i relativt flatt terreng nede på en slette, og skulle bevege oss på skrå oppover den flere hundre meter bratte og brede åsryggen. Jeg gikk først, og etter bare noen meter hører vi plutselig et kraftig drønn. Foran meg ser jeg at hele snødekket i den enorme skråningen foran meg løsner, og like etter kjenner jeg at snøen under meg begynner å sige bakover. Da skjønner jeg at dette er et stort ras, og at jeg befinner meg midt i det, forteller Sveinung.

– Etter det gikk alt veldig fort – og alt for fort til å gjøre de «riktige» tingene, som å spenne av seg skiene og kaste sekken, slik at man får frie armer og bein så man kan «svømme» i snøen – du kan bare glemme det, du har ikke sjangs, slår Sveinung fast, før han fortsetter:

– Jeg ramlet fort overende og ble dratt nedover av en voldsom kraft, samtidig som at jeg kjente at hele meg ble dratt under snøen som i et kraftig skrustikk. Jeg rakk ikke å tenke så mye, men kjente et enormt trykk i hodet, og at jeg slo skulderen kraftig underveis i snø-tumultene.

Så ble jeg slått mot noe hardt, og kastet opp igjen i lufta oppå snøen, hvor jeg ble liggende i en nesten øredøvende stillhet. Etter vel 300 meter stanset skredet – og jeg med, ytterst på kanten av et 200 meter stup rett ned i en frosset innsjø. Igjen, dette var ekstrem flaks, sier Sveinung og nikker noe ettertenksomt, før han legger til at han var rimelig skjelve etter denne opplevelsen.

– Jeg har ikke forsøkt denne turen på nytt, for å si det sånn, og dessuten generelt blitt mye mer skeptisk til å gå i bratte skråninger vinterstid, sier Sveinung, noe jeg definitivt noterer meg som et godt råd så langt i dette intervjuet.

Men når det er sagt, Sveinung er og blir en ihuga friluftsmann, og understreker at disse opplevelsene ikke har tatt fra han gleden ved å oppsøke gode naturopplevelser – vinter som sommer. Men allikevel, noe må jo disse opplevelsene ført med seg?

– Det er kanskje naturlig å bli engstelig etter slike opplevelser, hvor man jo faktisk er nært på det å miste livet, reflekterer Sveinung. Men vel så sterk kan følelsen av å være så tett på, og klare seg, gi en utrolig appetitt på livet og nærmest gi et kick i den nærmeste tiden etterpå. Jeg tilhører nok helst den siste kategorien, sier Sveinung, som gjerne oppsummerer sine erfaringer og råd for tryggere ferdsl i vinterfjellet.

– Først og fremst har jeg lært at det er veldig vanskelig å beregne snøskredfare. De aller fleste ulykkene vil jeg tro skjer ved såkalt medium snøskredfare, hvor man ikke kan være helt sikker, men gjør vurderinger ut fra hva man observerer der og da i området. Det er jo en sjanse man tar. Dernest har jeg blitt mye mer skeptisk til å gå i bratte skråninger, spesielt tidlig på vinteren i januar og februar før snøen har fått satt seg skikkelig. Hvis man kan unngå det så er det like greit å gjøre det, konkluderer Sveinung og drar litt på det før han fortsetter. – Ja, så må jeg jo innrømme at det hjelper på å bli litt eldre og roligere med årene, da.

FAKTA Snøskred

- Vinteren 2010/11 omkom 13 personer i snøskred i Norge og året før omkom 9 personer. Dette er et langt høyere tall enn tidligere år da mellom 2 og 4 personer har omkommet.
- De fleste snøskred er utløst av ofrene selv.
- De aller fleste snøskredulykker skjer under eller like etter en periode med snøvær og vind. Heng som har ligget i le for vinden er mest utsatt.
- 1/2 meter nysnø i løpet av de siste par dager kan gi farlige skred.
- I motsetning til hva mange tror, er det er mye større sjanse å løse ut skred når det er kaldt enn når snøen er fuktig utpå vårtiden.
- Farligst er flakskred som løsner i kald og lagdelt vintersnø.
- Spor av ferske skred er et klart tegn på skredfare.
- Det samme er lyden av drønn i snødekket. I slike situasjoner bør man ikke gå inn i foten av bratte skråninger fordi bruddene kan forplante seg oppover i fjellsiden.
- Ved varsling av snøskred brukes den europeiske fjellskredskalaen med fem grader. 1 er liten fare, 5 er meget stor fare.
- De fleste ulykker i fjellet skjer når det er skredfare 3. Dette skyldes at ved skredfare 4 og 5 er været såpass dårlig at folk ikke drar ut. Skredfare 3 betyr at snødekket har moderat til dårlig stabilitet mange steder i bratt terreng. Enkelte naturlige middels til store skred kan forekomme.
- Alle som oppsøker bratt og skredutsatt terreng bør ha med sikkerhetststyr og ha trent på bruken av det. Det viktigste utstyret er elektronisk skredsøker, søkestang og spade.

Kilde: NGI: snoskred.no

FAKTA Hvis du blir tatt av et snøskred

- Prøv å holde deg flytende oppå skredet
- Skjerm ansiktet og prøv å skap deg «rom» – til å puste og til å grave deg ut
- Varsle redningstjenesten 112
- Start umiddelbart med å grave ut andre som er tatt av skredet. Tiden er den viktigste faktoren for om man overlever snøskred.

Folkehjelps- bygda Årdal

*Det er inga overdriving å seia at heile bygda
Årdal står bak Norsk Folkehjelp, frå dei
yngste til dei eldste.*

TEKST OG FOTO Jan Egil Fimreite

SAMHOLD: Både unge og eldre bidreg til drift av Norsk Folkehjelp i Årdal.
Bak f.v. Stian Moen Listhaug, Svein Fretland og Egil Natvik. Framme
Kine Lindstrøm-Bolme, Øystein Grindhaug og Magnar Moen.

Sterk på grasrota

Folkehjelpa sin posisjon i industribygda kjem også til uttrykk gjennom grasrotmidlane frå Norsk Tipping.

LAGET HAR IKKJE problem med å få med ungdom til ulike aktivitetar når dei går inn for det. Mange pensjonistar trør også til når det skal utførast dugnad i ei eller anna form. Ved ulike redningsaskjonar i regi av Norsk Folkehjelp stiller heile bygdefolket opp for å gje ei hjelpande hand.

– Trivsel og samhold er viktig, seier Magnar Moen, medlem i Norsk Folkehjelp Årdal sidan midten på 60-talet då han melde seg på sitt første førstehjelpskurs. No er han framleis like aktiv, i første rekke på dugnadsfronten. Saman med Svein Fretland, Bjørn Furseth og Egil Natvik, er han ikkje vanskeleg å be når dugnad står på dagsorden.

LAGSHUS

Det siste året har dei pussa opp lagshuset til topp standard, noko medlemene veit å setja pris på.

– Sjukestova hadde aldri sett slik ut om det ikkje hadde vore for desse pensjonistane, kjem det unisont frå aktive medlemmer av Folkehjelpa i Årdal.

INDUSTRISAMFUNN

Norsk Folkehjelp Årdal vart ein naturleg del av industrireisinga i bygda etter krigen. Fagforeningane og arbeidarrørsla stod sterkt og 3. desember 1951 vart laget etablert. I starten vart det satsa på førstehjelpsstasjonar på fjellet, husmorferie og førstehjelpsskurs. Husmorferiane vart raskt populære og vart arrangerte frå 1951 til 1963, med turar til blant anna Golsfjellet, Sogndal, Voss og Bulken. Inntil 40 deltakarar vart med på dei ulike turane.

GODT UTSYRT

Heilt frå starten var det også fjellteneste. Men utstyret var noko mangelfullt, blant anna vart det nytta reinsdyr og slede til transport så seint som i 1958. I dag disponerer Folkehjelpa bil, fire snøskuterar, godt sambandsutstyr, GPS-ar og beredskapssekkar til dei som er aktive i laget. Ei eiga hytte på fjellet, Jotnavåken,

kom på plass i 1974. Hytta er i dag på 260 kvadratmeter, har 30 overnattingsplassar, garasje, undervisingsrom, stove, kjøken og KO. I tillegg har laget eit eige lagshus, Sjukestova, nede i Øvre Årdal. Den er på totalt 540 kvadratmeter og er nyleg pussa opp for 150 000 kroner. Her har pensjonistane vore gode å ha. Namnet har ei naturleg forklaring, då dette var den tidlegare sjukestova til Årdal Verk.

MYKJE POSITIVT

Tilknytinga til fagrørsla står framleis sterkt i Norsk Folkehjelp Årdal. Samhold og solidaritet er viktige stikkord, ikkje berre i teorien.

– Eg hadde høyrte veldig mykje positivt om Norsk Folkehjelp i Årdal, seier Kine Lindstrøm-Bolme, tilflyttar til Årdal og medlem fleire år.

– Eg vart rekruttert til laget og har vald å bli aktiv medlem. Det er eit veldig godt miljø her.

Sambuar Øystein Grindhaug er samd.

– Eg vart rekruttert på ungdomsskulen og har blitt verande i folkehjelpa sidan. Ikkje minst på grunn av det gode miljøet.

LENGE

Svein Fretland i dugnadsgjengen set pris på at det no er mange unge som melder seg inn i Norsk Folkehjelp.

– Folkehjelpa har vore viktig for oss. No har vi blitt så gamle at vi berre er støttemedlemar. Men vi tykkjer det er veldig kjekt at dei vil ha oss med på dugnad. For oss er det veldig triveleg å sjå at det er så mange unge som kjem etter oss. Det lovar bra.

Norsk Folkehjelp er nummer fire på lista over dei laga som bygdefolket stør gjennom grasrotordninga. I fjor fekk laget inn 112 000 kroner gjennom ordninga, noko som er langt meir enn det laget tidlegare fekk inn gjennom speleautomatane.

– På det meste fekk vi inn 70 000 kroner gjennom speleautomatane, seier Edvard Holsæter, leiar i laget. Så grasrotmidlane veg meir enn opp for det vi tapte då automatane forsvann.

På topp ligg Bjørn Moens minnefond, eit fond som vart oppretta for å finansiera leiteaksjonar i Årdalsområdet. Så følgjer Årdal FK og IL Jotun.

Hekta på fjellet

TEKST OG FOTO Jan Egil Fimreite

Han har sete i styret i ulike rollar i Norsk Folkehjelp Årdal sidan 1983, Edvard Holsæter. Dei siste ti åra som leiar.

– **DET ER SVÆRT** motiverande å vera leiar i eit slikt lag. Vi har mange gode folk i styret som bidreg til ei kvar tid, seier Holsæter, som i mange år også var operativ leiar for laget.

POPULÆRE

Det er eit populært lag Holsæter er leiar for, med sine 275 medlemmer. Medlems-talet har vore stabilt i mange år, dei siste seks åra har det vore jamnt aukande.

– Det verkar som om vi har eit godt renommé i bygda. Det får vi stadige tilbakemeldingar på. Det er nok mange som ser at vi gjer eit viktig arbeid. Og det er sjølvstøtt veldig kjekt å bli sett pris på.

LIKTE FJELLET

Holsæter vart tidleg interessert i arbeidet til Norsk Folkehjelp. Med fjell rundt seg på alle kantar, låg fritidsinteressa snublande nær.

– Eg har alltid hatt interesse av å vera i fjellet. Men eg må også vedgå at eg alltid har tykt det har vore kjekt å køyra skuter, seier Holsæter, som legg til at han også set pris på å vera vakt på ulike idrettsarrangement.

– Men det viktigaste er å få vera del

av ein slik fellesskap som Norsk Folkehjelp er, det blir nærast som ein familie nummer to.

BYGDA ER MED

Holsæter legg til at det også er inspirerende at heile bygda sluttar opp om laget og aksjonane dei gjennomfører.

– Vi har hatt to spesielle leiteaksjonar dei siste åra. Vi leitte også etter at dei offisielle aksjonane var over, på friviljug basis. Då opplevde vi at heile bygda engasjerte seg.

IKKJE BRÅK

At miljøet er godt, syner seg ikkje minst under påskeberedskapen i folkehjelpshytta Jotnavåken. Då samlast mellom 20 og 30 personar til beredskap, sosialt samvere og ulike aktivitetar.

– Eg har vore her så lenge me har hatt beredskap på Jotnavåken. Vi bur tett på kvarandre, men eg har aldri opplevd gnisningar av noko slag. Folk er ulike, og når vi samlast så mange over fleire dagar, skulle vi tru at vi opplevde litt av kvart. Men så langt har det ikkje vore noko tull, så det er tydeleg at vi trivst i selskapet til kvarandre.

FOLK I GAZA KAN KLARE SEG SELV

Som Folkehjelper bidrar du til at det kan bli mulig

Sarah er 13 år og i fengsel. Det eneste hun har gjort galt er å være født i Gaza. Blokaden sperrer Sarah og 1,5 millioner palestinere inne og halvparten av disse er barn. I tillegg til at strømmen kuttes 8–10 timer daglig, hindrer blokaden at varer slippes inn og bombede hjem kan ikke bygges opp igjen. Folkehjelp handler om å styrke folk i kampen for sine rettigheter. Folk i Gaza kan selv utvikle sitt samfunn, men da må deres stemme bli hørt og blokaden heves. Som fast giver i Norsk Folkehjelp støtter du Sarah og resten av Gazas unge befolkning.

Støtt oss fast – bli FOLKEHJELPER og gi 200 kr i måneden.
Se www.folkehjelp.no eller ring oss på 22 03 77 00

Norsk Folkehjelp

På liv og død

TEKST Sissel Fantoft FOTO Eivor Eriksen

Over 20 prosent av alle søk etter savnede personer gjelder mennesker med økt selvmordsrisiko. En rask redningsinnsats er avgjørende for overlevelse, både på kort og lang sikt.

→ Erlend Aarsæther er utdannet sykepleier og en av landets mest erfarne søksledere. Som beredskapsleder i Norsk Folkehjelp står han bak veilederen – Redningstjeneste og personer med økt selvmordsrisiko, og reiser rundt og holder foredrag for aktuelle etater.

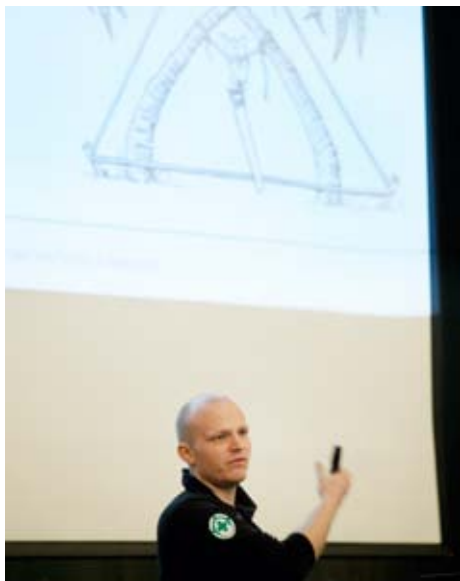

DET KOMMER fram i veilederen «Redningstjeneste og personer med økt selvmordsrisiko», som er utarbeidet av Norsk Folkehjelps Erlend Aarsæther. Veilederen er et verktøy som kan gi hovedredningssentralen, politiet og de frivillige redningsorganisasjonene bedre forutsetninger for å forebygge tap av liv og skade i tilfeller hvor den savnede har økt selvmordsrisiko.

– Studier viser at over 20 prosent av søk etter savnede personer gjelder mennesker med økt selvmordsrisiko, og at disse får en senere og mer begrenset respons sammenlignet med andre grupper. Vi vet lite om hvorfor det er slik, men det er med andre ord et stort potensial for forbedring, sier Aarsæther.

I Norge er det om lag 530 mennesker som tar sitt eget liv hvert år, og man antar at det er om lag ti selvmordsforsøk per selvmord.

– Dette betyr at det kanskje er mellom 8000 og 10 000 mennesker som forsøker å ta livet sitt hvert eneste år her i landet. Det er tre ganger så mange som dør i selvmord som i trafikken, og det brukes vesentlig mindre ressurser på forebygging. Selvmord er et allmennmenneskelig problem, likevel snakkes

← Maylen Andersen og Lene Helmen fra Horten Røde Kors har begge vært frivillige i 5 år. – Det er interessant å høre om hva som ligger bak aksjoner hvor man leter etter mennesker med økt selvmordsrisiko. Det er ingen tvil om at man leter litt annerledes i slike aksjoner – man ser for eksempel oppe i trærne om det er noen som har hengt seg, og det gjør man ikke hvis det er en turgåer man leter etter, sier de.

↑ Assisterende stabssjef Asle Kåre From ved Vestfold Politidistrikt lot seg imponere over graden av kunnskap blant frivillig redningsmannskap. – Man blir veldig ydmyk over at folk bruker fritiden sin på denne typen arbeid, og hvor gode de er innenfor dette området. Det er veldig betryggende å vite for oss i politiet, sier From, som også hadde stort utbytte av foredraget til Aarsæther.

det nesten ikke om det. Savnede personer med økt selvmordsrisiko er i en nødsituasjon og trenger hjelp raskt, sier Aarsæther.

LIVREDDENDE ARBEID

En ettermiddag i januar er om lag 70 representanter fra forskjellige etater som er involvert i redningsaksjoner samlet i Tønsberg for å høre Erlend Aarsæther foredra om veilederen. I salen sitter folk fra blant annet Røde Kors, Sivilforsvaret, Norske Redningshunder, Politiet og Norsk Folkehjelp samlet.

– En selvmordsrisiko kan være vanskelig å vurdere, og det knytter seg ofte stor usikkerhet til observasjoner som er gjort i forkant. Men i forhold til utfallet vet vi at det er viktig å lete lenge, sier Aarsæther.

De aller fleste mennesker er borti selvmordstanker en eller annen gang i løpet av livet, og de aller fleste som gjør et selvmordsforsøk har meddelt selvmordstanker på forhånd. Man antar at om lag 90 prosent av de som tar sitt eget liv har eller har hatt psykiske lidelser, og kombinasjonen depresjon og alkoholmisbruk er til stede ved 60-80 prosent av alle selvmord.

De senere årene har man i redningstjenesten brukt begrepet «suicidal» om mennesker med økt selvmordsrisiko, men ifølge Aarsæther er det ikke det beste begrepet å bruke fordi det i for stor grad kan kommunisere at vedkommende har en tydelig intensjon om å ta sitt eget liv, og denne oppfatningen kan bidra til at gruppen ikke får den hjelpen de burde få.

– Hvis vi redder noen som har hatt et selvmordsforsøk er det 80 prosents sjanse for at vedkommende *ikke* dør i selvmord senere i livet. Så dette er livreddende arbeid i aller høyeste grad. Mistanke om økt selvmordsrisiko må derfor være et argument for å skalere opp søket – ikke *ned*, sier Aarsæther.

SÅRBAR GRUPPE

Den største utfordringen når man skal vurdere om man står overfor en savnet person med økt selvmordsrisiko er at man ikke kan snakke direkte med vedkommende.

– Dermed må vi se på risikofaktorene. Har personen for eksempel kommet med noen selvmordsmeddelelser på forhånd? Personer med økt selvmordsrisiko har også noen særlige atferdstrekk. De forsøker for eksempel ofte å

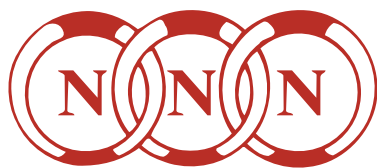
komme seg «såvidt ut av syne», det vil si at de gjerne befinner seg like i nærheten av veier eller stier. De søker seg også ofte til naturskjønne steder eller utsiktspunkter som har en viktig betydning i deres liv, forteller Aarsæther.

Det er tre kriterier som minimum må være oppfylt for at det skal iverksettes en redningsoperasjon:

1. Bekymring for liv og helse.
2. Definert søksområde.
3. Sikkert å gjøre innsats for redningsmannskaper.

Personer med økt selvmordsrisiko må betraktes som en særlig sårbar gruppe, som i langt mindre grad enn for eksempel turgåere vil komme til rette av seg selv. Dersom det foreligger en slik bekymring bør dette være tilstrekkelig for at man er bekymret for liv og helse, og kriterium nummer 1 er dermed oppfylt, kommer det fram i veilederen.

– Sannsynligheten for overlevelse faller etterhvert som tiden går, derfor er det svært viktig å komme raskt igang. Kun 43 prosent er fremdeles i live dersom de ikke blir funnet i løpet av det første døgnet, sier Erlend Aarsæther.

Norsk nærings- og ytelsesmiddelarbeiderforbund

Lilletorget 1 Postboks 8719 Youngstorget, 0028 Oslo
Tlf: 23 10 29 60 www.nnn.no

Fellesorganisasjonen støtter Norsk Folkehjelps arbeid

Fellesorganisasjonen (FO) er et fagforbund som organiserer mer enn 26.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere, velferdsarbeidere og studenter. FOs hovedmål er å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsforhold, drive helse- og sosialpolitisk påvirkningsarbeid og yrkesfaglig aktivitet. Forbundet er også aktivt i internasjonalt solidaritetsarbeid.

Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

Norges
Rederiforbund
Norwegian
Shipowners'
Association

HANDEL OG KONTOR I NORGE

Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak

Norsk Lokomotivmannsforbund

– mer enn et fagforbund

bama

Aktietrykkeriet a.s

www.aktietrykkeriet.no • Tlf: 63 88 73 00

Arbeiderbevegelsens
Arbeidsgiverforening

**Norsk
Protein**

– ledd i næringskjeden

www.norskprotein.no

FMC
FMC BioPolymer

KONGSBERG

SAGSTAD
KASSEFABRIKK

NetCom

Ingar Pettersen & Co as

Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

FOLK
FORANDRER VERDEN!

**STØTT 1. MAI-
AKSJONEN!**

Norsk Folkehjelp
www.folkehjelp.no

MED LOV OG RETT SKAL LAND BYGGES!

MULTINASJONALE SELSKAPER KAPPES OM Å KARRE
TIL SEG NATURRESSURSER I AFRIKA, ASIA OG LATIN-
AMERIKA.

MILJØET BLIR SKADELIDENDE. SMÅBØNDER OG URFOLK
MISTER SITT LIVSGRUNNLAG.

I SØR-SUDAN HAR UTENLANDSKE SELSKAPER
ALLEREDE TATT OVER ET OMRÅDE TILSVARENDE TROMS
FYLKE – UTEN AT PROFITTEN SOM SKAPES HAR KOM-
MET SIVILBEFOLKNINGEN TIL GODE.

NORSK FOLKEHJELP HJELPER FOLK Å ORGANISERE SEG
SLIK AT DE SELV KAN KJEMPE FOR SINE RETTIGHETER.

DET ER DEMOKRATIET OG IKKE OLJEN SOM BYGGER
LANDET! STØTT ÅRETS 1. MAI-AKSJON OG FOLKETS
KAMP FOR RÅDERETT OVER EGNE RESSURSER.

GIVERKONTO 9001 08 76000
GIVERTELEFON 820 43 088 (100 KR.)

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger

Norsk
Tjenestemannslag

Fellesforbundet

NTL Norsk
Medisinaldepot Avd. 54

NTL Mattilsynet

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

NTL Fiskeridirektoratet

NTL Folkehelseinstituttet

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

NTL Skatt

EL&IT
FORBUNDET

Tofte og Hurum
Fagforening

NTL
Norges Idrettshøyskole

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

Avd. 850
Oslo Grafisk Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP ER fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, sanitet og redningstjeneste, integrering og asyl. Norsk Folkehjelp har mer enn 9500 medlemmer i Norge og 2400 ansatte i over 35 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionkontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionkontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5010 BERGEN
regionkontoret.vest@npaid.org

REGION SØR-VEST

Folkets Hus, Jens Zetlitzgt. 21, 3. etg.
4008 STAVANGER
regionkontoret.sor.vest@npaid.org

REGION SØR-ØST

Farmannsveien 3, 3111 TØNSBERG
regionkontoret.sor.ost@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionkontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Rettferdig tilgang til naturressursar i Sudan

Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis